

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

Список використаної літератури

1. Україні (не) потрібні юристи: що відбувається з ринком праці юриспруденції. *Work.ua*. URL: <https://www.work.ua/ru/articles/analytics/3291/>
2. Овсяннікова О. Стажування кандидата в адвокати: проблеми та перспективи. *Вісник Харківського національного університету*. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-253-260.pdf
3. Advocacy of Ukraine 2021. Монографія / Нац. юр. ун-т ім. Ярослава Мудрого. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/SB_Advocacy_of_Ukraine_2021.pdf
4. Бурлака Я. Перехід до цифрових рішень: юридичний ринок і виклики цифровізації. *Юридична газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informatsiynе-pravo-telekomunikatsiyi/perehid-do-cifrovih-rishen-yuridichniy-rinok-i-vikliki-cifrovizatsiyi.html>

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Нестерчук Лілія Петрівна*

Рябоконь О. Ю.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

У XXI столітті цифровізація правової діяльності стала не просто тенденцією, а необхідною умовою ефективного функціонування юридичних практик. Перехід на електронний документообіг, активне використання хмарних сервісів, електронних реєстрів, платформ відеозв'язку та інших цифрових інструментів значно спростили роботу адвокатів, водночас поставивши перед ними серйозний виклик — гарантування кібербезпеки та захисту адвокатської таємниці. Адже з розвитком інформаційних технологій зростає не лише ефективність комунікацій, а й масштаби кібератак, які дедалі частіше спрямовуються саме проти юридичних фірм та адвокатських об'єднань.

Сучасна адвокатська діяльність базується на довірі клієнта до адвоката. У центрі цієї довіри лежить адвокатська таємниця — фундаментальна гарантія професійної незалежності та етичної поведінки. Втрата конфіденційності може не лише зруйнувати репутацію окремого адвоката, а й завдати непоправної шкоди клієнтові, викривши його правову позицію або комерційні інтереси. У цифрову епоху ад-

вокательська таємниця опинилася під новими загрозами, адже більшість конфіденційної інформації тепер існує в електронному вигляді — у вигляді файлів, баз даних, електронних листів або записів відеоконференцій. Саме тому питання кіберзахисту стає не факультативним, а обов'язковим елементом професійної компетенції кожного адвоката.

Кібербезпека адвокатської діяльності передбачає забезпечення трьох ключових характеристик інформації — конфіденційності, цілісності та доступності. Конфіденційність означає обмеження доступу до інформації лише для уповноважених осіб, цілісність — гарантію, що дані не змінюються без санкціонованого втручання, а доступність — можливість законного користувача отримати доступ до потрібних відомостей у будь-який час. Ці три складові утворюють основу інформаційної безпеки в адвокатській практиці, однак на практиці вони часто порушуються через недбалість, відсутність спеціальних технічних засобів або низький рівень цифрової грамотності.

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокат зобов'язаний забезпечити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошення. Втім, закон не конкретизує технічних або організаційних механізмів реалізації цього обов'язку, що призводить до істотних прогалин у системі захисту. Законодавець фактично перекладає відповідальність за забезпечення кібербезпеки на самих адвокатів, які, у свою чергу, часто не мають ні відповідних ресурсів, ні фахових знань [2].

Аналіз професійної підготовки українських адвокатів свідчить, що тематика кіберзахисту майже не охоплюється у програмах підвищення кваліфікації. На сайті Національної асоціації адвокатів України за останні роки спостерігається дефіцит курсів, присвячених саме інформаційній безпеці. У результаті більшість адвокатів залишаються вразливими до кібератак, навіть не усвідомлюючи потенційних загроз.

На відміну від України, у багатьох країнах світу питання кібербезпеки адвокатської діяльності давно стало частиною професійного стандарту. Так, у США Американська асоціація юристів (ABA) ще у 2017 році зафіксувала, що 22 % юридичних фірм стикалися з витоком даних, при цьому 25 % не мали жодної політики з кібербезпеки. З того часу національні бар-асоціації розробили рекомендації щодо використання шифрування електронних листів, багатofакторної автентифікації, регулярного оновлення програмного забезпечення та навчання персоналу [2]. У Великій Британії та Канаді діють спеціальні стандарти безпечного зберігання адвокатської інформації, які передбачають аудити безпеки, резервне копіювання даних і заборону використання незахищених мереж Wi-Fi для доступу до робочих документів.

Українська адвокатура, на жаль, залишається поза системою гарантування кібербезпеки, визначеною Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». У статті 5 цього закону серед суб'єктів гарантування безпеки не згадано адвокатуру, що створює нормативну лакуну [3]. Така відсутність правового статусу адвокатури у сфері кіберзахисту є не лише формальною прогалиною, а й реальною загрозою національним інтересам, адже адвокати працюють із величезними обсягами чутливої інформації, у тому числі матеріалами судових справ, персональними даними, корпоративною документацією тощо.

Загрози адвокатській таємниці в цифровому документообігу можна умовно поділити на кілька груп: технічні, організаційні та людські. Технічні пов'язані з уразливістю серверів, відсутністю шифрування чи оновлень, організаційні — із неналежною політикою доступу, а людські — із помилками або недбалістю співробітників. Наприклад, пересилання документів через особисту електронну пошту або використання загальнодоступних месенджерів без шифрування створює ризики витоку інформації навіть без прямої атаки.

У сучасних умовах цифрового документообігу особливого значення набуває етика роботи адвоката з електронними доказами. Запис відеоконференцій, електронні договори, повідомлення клієнтів у месенджерах — усе це становить частину адвокатської таємниці й потребує однакових стандартів захисту, що й традиційні паперові документи. Слід забезпечувати багаторівневий захист: шифрування файлів, використання електронного підпису, створення резервних копій, контроль доступу, а також обмеження використання приватних пристроїв у робочих цілях.

Окрім технічних заходів, не менш важливими є етичні та організаційні. Адвокат повинен виховувати в собі культуру цифрової безпеки: не відкривати сумнівних вкладень, не використовувати незахищені мережі, регулярно змінювати паролі, проводити аудит власних систем. Важливо також навчати персонал фірми розпізнавати фішингові листи, правильно поводитися з носіями інформації та дотримуватися правил зберігання даних.

З огляду на стрімке зростання загроз, адвокатські об'єднання мають ініціювати створення внутрішніх політик кібербезпеки, проводити оцінку ризиків і впроваджувати стандарти ISO/IEC 27001. Такі заходи не лише убезпечать фірму від витоку даних, а й зміцнять довіру клієнтів, що є безцінним капіталом у правовій практиці.

Отже, кібербезпека адвокатської діяльності — це не додатковий аспект, а необхідна умова реалізації принципу адвокатської таємниці. Цифровий документообіг відкриває нові можливості, але водночас вимагає нових правил. Успішна адаптація адвокатури до викли-

ків кіберпростору потребує поєднання технологічних знань, етичної свідомості та законодавчої підтримки. Без цього адвокатура ризикує втратити не лише інформацію, а й суспільну довіру — основу своєї професії. Лише створення цілісної системи кіберзахисту, нормативне закріплення відповідальності та формування цифрової культури серед адвокатів забезпечать реальну безпеку адвокатської таємниці в епоху тотальної цифровізації.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 27, ст.282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>. (дата звернення: 08.10.2020).
2. David G. Ries. 2017 Security. The American Bar Association. 2017. URL: https://www.americanbar.org/groups/law_practice/publications/techreport/2017/security/. (дата звернення: 07.10.2020).
3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 45, ст.403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-viii#Text>. (дата звернення: 08.10.2020).

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент *Храпенко Олена Олегівна*

Січкарь М. Ю.

студентка 3-го курсу юридичного факультету
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ЧИ МОЖЛИВЕ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ ЯК СПОСОБУ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ «ПРЕДСТАВНИЦТВА БЕЗ ПОВНОВАЖЕНЬ»?

Сучасна українська правова система перебуває у стані постійного розвитку, намагаючись відповідати викликам сьогодення. Проте не всі правові інститути функціонують достатньо гнучко, щоб охопити всі життєві ситуації, особливо в умовах воєнного стану. Однією з найскладніших проблем, що набули актуальності останніми роками, є представництво без повноважень. Коли особа, яка мала довіреність, продовжує діяти після завершення її строку, виникає питання про правомірність таких дій, а в деяких випадках — навіть про можливість захисту інтересів тієї особи, в чиїх інтересах представник діяв добросовісно (ст. 241 Цивільного кодексу України) [1].